

впровадження нових розробок в енергетиці, максимально швидкої організації виробництва і просування на ринок нових високотехнологічних продуктів. Вагомим тут є досить серйозне фінансове забезпечення розвитку паливно-енергетичного комплексу, яке передбачене вказаною стратегією. Так, зокрема, на інноваційний розвиток нафтогазової промисловості передбачено наступні витрати: розвиток і модернізація газорозподільної системи – 50 млрд. грн., модернізація газотранспортної системи – 47-58 млрд. грн., модернізація нафтотранспортної системи – 5-7 млрд. грн. тощо.

Проектом енергетичної стратегії України на період до 2035 року до основних принципів енергетичної політики держави віднесено пріоритетність інноваційного технологічного розвитку виходячи з пріоритетів безпеки енергозабезпечення та захисту довкілля та стимулювання оновлення енергетичної інфраструктури.

Таким чином, інноваційний розвиток ПЕК в контексті енергетичної безпеки забезпечить сталий розвиток економіки як в Україні, так і в країнах Євросоюзу.

Список посилань на джерела

1. Тренды и сценарии развития мировой энергетики в первой половине XXI века /А.М. Белогорьев, В.В. Бушуев, А.И. Громов,Н.К. Куричев, А.М. Мастепанов, А.А. Троицкий. Под ред. В.В. Бушуева. – М.: ИД "ЭНЕРГИЯ", 2011. – 68 с.
2. Цена умных аккумуляторов Tesla – так ли они выгодны. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.iphones.ru/iNotes/444206>.
3. Енергетична безпека України 2020: виклики, можливості, сценарії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.uipp.org.ua/uploads/news_message/at_file_uk/0070/40.pdf.
4. Енергетична стратегія України на період до 2030 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mpe.kmu.gov.ua/minugol/control/uk/doccatalog/list?currDir=50358>.
5. Kosse, I. (2013), Enerhetychna bezpeka v Tsentralnii ta Skhidnii Yevropi: v poshukakh yedynoho pidkhodu [Energy Security in the Central and Eastern Europe in search of the unified approach], Vidrodzhennia, Kyiv, Ukraine, 34 p.
6. Дзядикевич Ю.В. Енергетична безпека України та її складові / Ю.В. Дзядикевич // Науково-виробничий журнал "Інноваційна економіка". – 2014. – № 6. – С. 5–13.

УДК 338.33

О. М. Ромашко, аспірант

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДИВЕРСИФІКАЦІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Диверсифікація, як і будь-який інший процес діяльності, вимагає

конкретної оцінки – визначення ефективності. Саме економічна оцінка стратегії диверсифікації та окремих її напрямків є завершальним етапом організаційно-економічного механізму диверсифікації діяльності підприємств.

Щодо сутності категорії "ефективність", то переважна більшість науковців, зокрема і професор С. В. Мочерний, вважають, що це здатність приносити ефект, результативність процесу, проекту тощо, які визначаються як відношення ефекту, результату до витрат, що забезпечили цей результат [1, с. 508].

Л. Г. Мельник ефективність розглядає як відношення результату (ефекту) до витрат, що забезпечили його отримання, і вважає, що даний термін розкриває характер причинно-наслідкових зв'язків виробництва і показує не сам результат, а те, якою ціною він був досягнутий. Тому ефективність найчастіше характеризується відносними показниками, що розраховуються на основі двох груп характеристик (параметрів) – результату і витрат, хоча можливе використання й абсолютних значень вихідних параметрів [2, с. 245].

Визначення відповідності будь-якої функціонуючої системи поставленим цілям, ефективності реалізації покладених на неї функцій та завдань має піддаватися оцінці, мірилом якої виступає критерій, ознака, на підставі якої ця оцінка здійснюється [3]. Критерії характеризують принципи, підхід до оцінки економічної ефективності, тоді як показники – безпосередній спосіб її оцінки [4].

Для проведення оцінки ефективності диверсифікації діяльності підприємства пропонується використовувати такі основні критерії:

- відповідність отриманих результатів визначеним цілям;
- економічний ефект та економічна ефективність конкретних диверсифікаційних заходів;
- задоволення потреб, інтересів суб'єктів управління наслідками диверсифікації діяльності підприємства.

Критеріями вибору та успішного застосування стратегії диверсифікації на думку Цогли О. О. є [5]:

- привабливість галузі з точки зору рентабельності і можливості розвитку;
- стабільний фінансовий стан та місце даного підприємства в галузі на момент диверсифікації;
- асоціативні зв'язки між профілем підприємства та потребами галузі, куди диверсифікує свою діяльність підприємство;
- створення замкнутих виробничих циклів;
- оперативне та адекватне реагування на зміну смаків і переваг споживачів.

Соїна-Кутіщева Ю. М. пропонує такі економічні критерії для оцінки варіантів диверсифікації [6, с. 130-137]:

- дохід (прибуток), який може принести додатковий бізнес власників;
- часовий лаг від моменту вкладення коштів в об'єкт диверсифікації до отримання віддачі;
- ризикованість диверсифікаційного проекту, тобто ймовірність можливих втрат частини ресурсів, недоотримання доходів, появи додаткових витрат у порівнянні з варіантом, передбаченим проектом;

- права, які отримує новий власник (право призначати керівників, визначати величину оплати їхньої праці, впливати на стратегію і тактику роботи підприємства, продавати або купувати його активи; реструктурувати і навіть ліквідувати дане підприємство; визначати величину дивідендів);

- ліквідність, яка визначає, наскільки швидко активи можуть бути перетворені в гроші з мінімальним ризиком втрати частини вартості;

- обмеження, пов'язані з додатковим бізнесом (наприклад, якщо держава обмежує ціни на продукцію підприємства, то вартість такого бізнесу буде нижчою, ніж у випадку відсутності обмежень);

- переваги перед конкурентами, які може дати диверсифікація;

- альтернативи для інвестицій, тобто на скільки відрізняється отриманий прибуток від прибутку, який можна було б отримати від реалізації інших альтернатив.

Слід відмітити, що крім економічних наслідків диверсифікації при визначенні її ефективності доцільно враховувати соціальні і екологічні результати.

Таким чином, ефективність процесу диверсифікації полягатиме у досягненні найвигіднішого співвідношення між результатами диверсифікації діяльності і використаними для одержання цих результатів фінансовими, трудовими та матеріальними ресурсами. При розрахунках економічної ефективності диверсифікації рекомендується використовувати певні економічні, соціальні та екологічні критерії та показники.

Список посилань на джерела

1. Економічна енциклопедія / за ред.. С.В. Мочерного. – [В 3 т. Т.1]. – К.: Вид. центр – Академія, 2002. – 950 с.

2. Мельник Л. Г. Економіка підприємства: конспект лекцій: навч. посіб. / Л. Г. Мельник, О. І. Корінцева. – Суми: ВТД – Університетська книга, 2004. – 412 с.

3. Грін О. Методи оцінки ефективності системи оподаткування підприємницької діяльності громадян в Україні / О.Грін // Вісник львівського університету. – 2008. – вип. 40. – С. 331–335.

4. Ефективність управління підприємством [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://revolution.allbest.ru/management/00042829_0.html.

5. Цогла О. О. Становлення диверсифікаційних процесів у діяльності підприємств / О. О. Цогла // Актуальні проблеми економіки – 2011. – № 7. – с. 147–151.

6. Соина-Кутищева Ю. Н. Диверсификация металлургических компаний: основные тенденции и оценка эффективности. Автореферат диссертации на соискание ученой степени кандидата экономических наук. – г. Кемерово, 2006.